

ΓΙΩΤΑ ΜΠΑΓΚΑ

ΑΣΚΗΣΕΙΣ
ΓΙΑ ΜΕΘΟΔΙΚΗ
ΕΞΑΣΚΗΣΗ
& ΕΚΜΑΘΗΣΗ
ΣΤΑ ΛΑΤΙΝΙΚΑ

Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ

cognosco scribendo

ΕΚΔΟΣΕΙΣ
άγκιμο

Επαναληπτικό διαγώνισμα – Κείμενα 33-50

ΚΕΙΜΕΝΑ

In eum locum res deducta est, ut, nisi qui deus vel casus aliqui subvenerit, salvi esse nequeamus. Equidem, ut veni ad urbem, non destiti **omnia** et sentire et dicere et facere, quae ad concordiam pertinerent; sed tantus furor omnes invaserat, ut pugnare cuperent, etsi ego clamabam nihil esse **bello** civili miserius. Omnia sunt misera in bellis civilibus, sed nihil miserius quam ipsa victoria: ea victores ferociores impotentioresque reddit, ut, etiamsi natura tales non sint, **necessitate** esse cogantur. Bellorum enim civilium exitus tales sunt semper, ut non solum ea fiant, quae velit victor, sed etiam ut victor obsequatur iis, quorum auxilio victoria parta sit.

Caesar ex captivis cognoscit quae apud Ciceronem gerantur quantoque in periculo res sit. Tum **cuidam** ex equitibus Gallis persuadet ut ad Ciceronem epistulam deferat. Curat et providet ne, intercepta epistula, nostra consilia ab hostibus cognoscantur. Quam ob rem epistulam conscriptam Graecis litteris mittit. Legatum monet ut, si adire non possit, epistulam ad amentum tragulae adliget et intra castra abiciat. In litteris scribit se cum legionibus celeriter adfore. Gallus, periculum veritus, constituit ut tragulam mitteret. Haec **casu** ad turrim adhaesit et tertio post die a quodam milite conspicitur et ad Ciceronem defertur. Ille epistulam perlegit militesque adhortatur ut salutem sperent.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A1. Να γράψετε τη μετάφραση των αποσπασμάτων «Omnia sunt misera ... victoria parta sit» και «In litteris scribit ... salutem sperent».

Μονάδες 20

B1. Να χαρακτηρίσετε τις παρακάτω προτάσεις με βάση το περιεχόμενό τους ως Σωστές (Σ) ή Λανθασμένες (Λ).

1. Στις ρίζες της ρωμαϊκής γραμματείας βρίσκεται ο Όμηρος και το κορυφαίο ελληνικό είδος, το δράμα.
2. Η ανάμειξη διαφορετικών χρονικά προτύπων της ρωμαϊκής λογοτεχνίας οφείλεται στο γεγονός ότι η μεγάλη ανάπτυξη της ρωμαϊκής γραμματείας αρχίζει στα ελληνιστικά χρόνια.
3. Οι «νεωτερικοί» ποιητές δημιουργούν πρόχειρα ποιήματα που διακρίνονται για το σκοτεινό και υπαινικτικό ύφος, την εκλέπτυνση και τη λιτότητα.
4. Η έντονη συμμετοχή του Ρωμαίου καλλιτέχνη στα εσωτερικά τεκταινόμενα κατά τους χρόνους του Κικέρωνα αποτυπώνεται σε ρητορικούς λόγους, προσανατολισμένους στα πρότυπα των αττικών ρητόρων.
5. Κατά τους αυγούστειους χρόνους δεν απαιτείται η στράτευση του λογοτέχνη στο ιδεολογικό πρόγραμμα του Αυγούστου.

Μονάδες 10

B2. Να εντοπίσετε στα παραπάνω κείμενα μία ετυμολογικά συγγενή λέξη της λατινικής για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις της νεοελληνικής γλώσσας: *εισιτήριο, πυγμή, δυόσμος, είδωλο, ρεαλισμός.*

Μονάδες 10

G1. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις / συνεκφορές.

deus: την κλητική του ενικού αριθμού

urbem: τη γενική του πληθυντικού αριθμού

tantus furor: την αφαιρετική του ενικού αριθμού

nihil: τη γενική του ενικού αριθμού στο ίδιο γένος

bello civili: τη γενική του πληθυντικού αριθμού

(nihil) miserius: τον ίδιο τύπο στον υπερθετικό βαθμό

tales: την ονομαστική του πληθυντικού αριθμού στο ουδέτερο γένος

periculo: την κλητική του πληθυντικού αριθμού

nostra consilia: την ονομαστική του ενικού αριθμού

litteris: την αιτιατική του πληθυντικού αριθμού

quodam milite: τη δοτική του πληθυντικού αριθμού

Μονάδες 15

G2α. «Legatum monet... tragulam mitteret»: Στο παραπάνω απόσπασμα να εντοπίσετε τέσσερα (4) ρήματα που βρίσκονται σε υποτακτική έγκλιση (2 μονάδες) και να τα μεταφέρετε στο γ' πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής του μέλλοντα στην ίδια φωνή (2 μονάδες) (Μονάδες 4).

G2β. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθένα από τα παρακάτω ρήματα (για τους περιφραστικούς τύπους να ληφθεί υπόψη το υποκείμενο) (Μονάδες 11).

deducta est: το απαρέμφατο του συντελεσμένου μέλλοντα στην ίδια φωνή

facere: το β' ενικό πρόσωπο της προστακτικής του ενεστώτα στην ίδια φωνή

pertinerent: τη γενική του γερονδίου

cuperent: το γ' πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής του ενεστώτα στην ίδια φωνή

clamabam: το γ' πληθυντικό πρόσωπο της προστακτικής του ενεστώτα στην παθητική φωνή

fiant: το β' πληθυντικό πρόσωπο της υποτακτικής του παρατατικού στην ίδια φωνή

velit: το γ' ενικό πρόσωπο της οριστικής του ενεστώτα στην ίδια φωνή

parta sit: τη μετοχή του ενεστώτα στη γενική του ενικού αριθμού στο θηλυκό γένος

gerantur: τον ίδιο τύπο στην οριστική

monet: το β' πληθυντικό πρόσωπο της υποτακτικής του υπερσυντέλικου στην ίδια φωνή

defertur: το β' πληθυντικό πρόσωπο της προστακτικής του ενεστώτα στην ίδια φωνή

Μονάδες 15

Δ1α. Να αναγνωρίσετε συντακτικά τους παρακάτω όρους (Μονάδες 10).

omnia	είναι	στο
bello	είναι	στο
necessitate	είναι	στο
cuidam	είναι	στο
casu	είναι	στο

Δ1β. sed nihil (est) miserius quam ipsa victoria: Στην παραπάνω πρόταση να βρείτε τον α' και β' όρο της σύγκρισης (μονάδα 1), να εκφέρετε με τον άλλο τρόπο το β' όρο (μονάδες 2) και να αιτιολογήσετε τον τρόπο εκφοράς (μονάδα 1) (Μονάδες 5).

Μονάδες 15

Δ2α. «Legatum monet ut, si adire non possit, epistulam ad amentum tragulae adliget et intra castra abiciat»: Να εντοπίσετε την υπόθεση και την απόδοση του εξαρτημένου υποθετικού λόγου (2 μονάδες), να τον τρέψετε σε ευθύ και να αναγνωρίσετε το είδος του (2 μονάδες). Στη συνέχεια να τον μετατρέψετε, ώστε να δηλώνει υπόθεση δυνατή ή πιθανή (3 μονάδες) (Μονάδες 7).

Δ2β. «Gallus, periculum veritus»: Να αναγνωρίσετε το είδος της μετοχής (2 μονάδες) και να την μετατρέψετε σε δευτερεύουσα πρόταση με όλους τους δυνατούς τρόπους (6 μονάδες) (Μονάδες 8).

Μονάδες 15

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΟ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΚΕΙΜΕΝΑ 33-50

A1.

Στους εμφύλιους πολέμους όλα είναι αξιοθρήνητα, αλλά τίποτα (δεν είναι) πιο αξιοθρήνητο από την ίδια τη νίκη:	2μ.
αυτή κάνει τους νικητές αγριότερους και πιο αχαλίνωτους (απ' ό, τι συνήθως),	2μ.
ώστε, ακόμη κι αν δεν είναι τέτοιοι από τη φύση τους, να πιέζονται από ανάγκη να γίνουν.	2μ.
Πράγματι, τα αποτελέσματα (η έκβαση) των εμφυλίων πολέμων είναι πάντοτε τέτοια, ώστε να γίνονται όχι μόνο αυτά που θέλει ο νικητής,	2μ.
αλλά ώστε ακόμη να κάνει ο νικητής το χατίρι αυτών, με τη βοήθεια των οποίων κερδήθηκε η νίκη.	2μ.

Στην επιστολή γράφει πως θα έλθει γρήγορα με τις λεγεώνες (του).	2μ.
Ο Γαλάτης, επειδή φοβήθηκε τον κίνδυνο, αποφάσισε να ρίξει το ακόντιο.	2μ.
Αυτό, τυχαία (ή: κατά σύμπτωση), καρφώθηκε σ' έναν πύργο	2μ.
και τρεις μέρες αργότερα γίνεται αντιληπτό από κάποιον στρατιώτη και μεταφέρεται στον Κικέρωνα.	2μ.
Εκείνος διαβάζει μέχρι τέλος την επιστολή και προτρέπει τους στρατιώτες να ελπίζουν στη σωτηρία (τους).	2μ.

Μονάδες 20

B1. 1- Σωστό 2-Σωστό 3-Λάθος 4-Σωστό 5-Λάθος

Μονάδες 10

B2. εισιτήριο → exitus πυγμή → pugnare δυόσμος → persuadet
είδωλο → providet ρεαλισμός → rem

Μονάδες 10

Γ1. deus/dive urbium tanto furore
nullius rei bellorum civilium miserrimum
talìa pericula nostrum consilium
litteras quibusdam militibus

Μονάδες 15

Γ2. possit → poterunt adliget → adligabunt
abiciat → abicient mitteret → mittent

Μονάδες 4

Γ2β. deductam fore fac pertinendi
cupiunt clamantor fieretis

vult
monuissetis

parientis
deferimini

geruntur

Μονάδες 11

Δ1.α.

omnia: αντικείμενο στα απαρέμφρατα sentire/dicere/facere.

bello: αφαιρετική συγκριτική (β' όρος σύγκρισης) από τον συγκριτικό βαθμό miserius.

necessitate: αφαιρετική του εξωτερικού αναγκαστικού αιτίου στο cogantur.

cuidam: έμμεσο αντικείμενο του ρήματος persuadet.

casu: οργανική αφαιρετική του τρόπου στο ρήμα adhaesit.

Μονάδες 10

Δ1β. α' όρος σύγκρισης: nihil - β' όρος σύγκρισης: quam victoria (1 μονάδα)

Μετατροπή: victoria (2 μονάδες)

Ο β' όρος σύγκρισης εκφέρεται με αφαιρετική. (1 μονάδα)

Μονάδες 5

Δ2α. Υπόθεση: si adire non possit (1 μονάδα)

Απόδοση: ut epistulam ad amentum tragulae adliget et intra castra abiciat (1 μονάδα)

Τροπή σε ευθύ λόγο: Υπόθεση: si non poteris - epistulam ad amentum tragulae adliga et intra castra abice

Είδος: υπόθεση ανοικτή στο μέλλον (2 μονάδες).

Υπόθεση δυνατή ή πιθανή: si non possis, epistulam ad amentum tragulae adliges et intra castra abicias. (3 μονάδες).

Μονάδες 7

Δ2β. Αιτιολογική μετοχή συνημμένη στο υποκείμενο του ρήματος (2 μονάδες)

quod Gallus periculum **veritus erat** (αντικειμενική αιτιολογία) (2 μονάδες)

quod Gallus periculum **veritus esset** (υποκειμενική αιτιολογία) (2 μονάδες)

cum Gallus periculum **veritus esset** (αποτέλεσμα εσωτερικής λογικής διεργασίας) (2 μονάδες)

Μονάδες 8